

Drobne vesti.

(Iz kronike društva „Pravnika“.) Dne 29. maja zvečer bil je II. društveni shod v Ljubljani. Vdeležilo se ga je 12 društvenikov, katere je pozdravil načelnik g. dr. Papež, omenjajoč, da je izza poslednjega shoda dobilo društvo nekaj novih članov, „Slov. Pravnika“ pa nekaj novih naročnikov, kar najbolje izpričuje, da je društveno teženje važno in čedalje bolj priljubljeno; tudi je izrazil društveno žalovanje ob smrti Mateja Cigaleta, čigar ime ostane nepozabno slovenskim pravnikom sedanjim in bodočim. Druga točka dnevnega reda je bilo čitanje „o zakonih zoper tvačugarje“, katero je imel društveni odbornik g. Ant. Levec. Z vsebino njegovo seznanimo čitatelje našega lista v jedni prihodnjih števil. Za tem je pri točki praktičnih slučajev sprožil društ. odb. g. svetnik Pleško vprašanje, kaj znači „zapustil iz hudobije“ v §-u 109. obč. drž. zak., in bilo je naposled splošno mnenje, da je odgovor na to — *quaestio facti*. A bilo je še drugih vprašanj iz prakse, ki so dolgo obdržala člane v družbi. — V zadnji odborovi seji so se storili naslednji važni ukrepi: Odobri se ponudba odličnega pravniskega pisatelja, da društvo prevzame od njega prevod trgovskega zakona z dodatki in odločbami za društveno zbirko zakonov. Spis v „Slov. Pravniku“ — „Iz sodno-zdravniške prakse“ naj se pretiskava v posebno knjigo, da bode delo takó priročniše za rabo v praksi. Pripravljati naj se začne gradivo za pravoslovno-politično terminologijo ali pravniški nemško-slovenski slovár in priobči naj se v ta namen poziv v društenem glasilu. (Glej spodaj.)

(Osobne vesti.) Imenovani so: Avskultant Jos. Škofic sod. pristavom v Velikih Laščah; pravni praktikant Vlad. Žitek avskultantom za Kranjsko; tajnik finanč. ravnateljstva v Ljubljani Ant. Zamuda finančnim svetnikom; okr. glavar v Kopru Al. pl. vitez Bosizio von Thurnberg und Jungenegg namest. svetnikom v Primorji; namest. tajnik Fr. grof Marenzi okrajnim glavarjem v Primorji. — Premeščeni so: Okrajni sodnik Karol vitez pl. Strahl iz Doberle vesi v Brežice; finančni svetnik dr. Fr. Adamič iz Ljubljane v Celovec. — Predsednik viš. dež. sod. dr. Jos. Defacis v Trstu dobil je dostojanstvo tajnega svetnika. — Namestniški svetnik v Ljubljani Aleks. Šemerl dobil je naslov in značaj dvornega svetnika. — V Slovenjem Gradci se je kot odvetnik naselil dr. Val. Temnikar.

(† Janez Hozhevar.) Dne 24. maja t. l. umrl je v Ljubljani, izpolnivši 61. leto svoje dobe, jeden najodličniših upravnih uradnikov kranjskih, povse vrl mož — c. kr. vladni svetnik gospod Janez Hozhevar. Bil je porojen v Velikih Laščah in ko je v Ljubljani dovršil gimnazijske študije, bil je v letih 1850 do 1854 pravoslovec v Gradci. Teoretične kakor tudi praktične izpite je prebil vse z odličnim vspehom. Služil je potem v civilnih in kazensko-sodnih uradih kranjskih in hrvaških, a leta 1861. je prišel v Ljubljano, bil kmalu vzet k deželni vladi kranjski, pri kateri je bil imenovan 1867. leta za vladnega tajnika in dve leti pozneje za vladnega svetnika in gospodarsko-upravnega poročevalca v šolskih rečeh. Odslej je razvijal na polji šolskega zakono-

davstva za Kranjsko delavnost, ki se ne da preceniti in prehvaliti. V šolskem odseku deželnega zbora je praviloma le on zastopal vlado in tako temeljito pa modro ravnal, da je vzlic mnogim odporom pripomogel naprednim šolskim zakonom od l. 1869. do 1875. na svetlo. Tako so tudi nemalo vsi zvršitveni razglasi k tem deželnim zakonom, organizacija šolskih oblastev v letih 1870, 1876 in 1888, navodilo za krajevne šolske svete — Hozhevarjevo delo. Skrbel je tudi sicer z vso vnetostjo za narodno šolstvo, poklical mnogo šol v življenje in vse nasvetoval ter ukrenil, kar je povzdignilo obiskovanje šol in šolski napredek. Bil je sploh z dušo in telom pri svoji stvari, in šolska zgodovina kranjske dežele bode vedno v njem slavila zaslužnega reformatorja v korist prosvete. Mnogo se je vrli pokojnik tudi kazal ljudomilega in blagega človeka, tako da ostane spomin nanj lep vsem, ki so ga poznali. Lahka mu zemlja!

(Pravosodni kandidati v Avstriji.) Izvestja pravosodnega ministerstva kažejo, da je bilo koncem 1888. l. vseh pravosodnih kandidatov v Avstriji 3058. Koncem 1887. l. jih je bilo 125 manj. Pravnih praktikantov je bilo 598, odvetniških kandidatov 1722 in notarskih kandidatov 738. Pravnih kandidatov je za 29, odvetniških kandidatov za 89 in notarskih kandidatov za 7 več, nego 1887. l. Izmed odvetniških kandidatov jih je 126 opravilo sedemletno odvetniško prakso, 1010 jednoletno sodno prakso in 55 jih je dostalo odvetniški izpit. Izmed notarskih kandidatov jih je 512 prebilo po dve leti v praksi pri notarji, 434 po 4 leta v pravosodni praksi, 236 jih je napravilo notarski izpit, 13 odvetniški izpit in 48 sodniški izpit.

(Slovenski kazenski zakonik) kot I. zvezek „Pravnikove“ izdave zakonov z dodatnimi zakoni ter z odločbami utegne biti dotiskan uže prihodnji mesec, če ne bode posebnih zaprek.

(Slovensko uradovanje v budgetni debati.) Dne 8. maja t. l. je pravosodni minister dr. grof Schönborn v zbornici poslancev izpregovoril o slovenskem uradovanji v pravosodji. Poprej, dne 23. marca se je tega vprašanja polotil pri debati o „šolskem nadzorstvu“ poslanec Celovške trgovinske zbornice, a dne 7. maja je ž njim pričel debato o pravosodnem étatu zastopnik dr. Foregger. Le-tega govor o slovenščini bil je vreden „pol smehú, pol jokú“ za vsakega, ki izobraženo misli in mu je stvar znana. Minister je odgovarjal obema poslancema. Očitanje, da ministerstvo skrivoma in zvijačno namešča pravosodne uradnike, zavrnil je najodločnejše (Dobro! Z desnice). „Sicer pa“, je na to dejal, „to, kar je govorniku (baronu Dummreicherju) dalo največ opraviti in kar je napadal tudi včerajšnji prvi govornik dr. Foregger, bilo ni nameščanje, marí učinek, namreč, da se nekatere sodniške službe oddajajo uradnikom, ki so obeh deželnih jezikov zmožni. Moja gospoda! Ne morem reči, da jaz sedaj pri tem povodu lahko popolnem jasno *in extenso* ter *en détail* razložim načela vlade ter načela, katera bodo mene vodila in ko so me dosihdob vodila. Saj je tudi gospod govornik govoril precej splošno in opozarjal zopet na celo specijalne, posamezne čine. Splošno pa, in maksima za maksimo, Vas vprašam: kaj ugaja prirodi naše države, kaj ugaja prirodi posameznih dežel o katerih je bil on dan in včerašnji govor, ter kaj ugaja potrebi prebivalstva? (Dobro! Z desnice.) To je vprašanje, katero mora vlada imeti v čislih in katero mora odgovoriti.

In kako jej je to odgovoriti, za to jej daje pač jako splošno, a vender načelno umevno zaželeni odgovor čl. 19 državnega osnovnega zakona. (Odobranje na desnici). Reči moram torej, da jaz, ki slovenskega ne umejem, ne morem stopiti na polje, kjer je včeraj nekdo izmed gospodov govornikov nekako slabo govoril o slovenščini, njeni kulturni in literarni vrednosti, o čistosti in nečistosti raznih narečij in idijomov. Tudi bi moje izjave bile jako malo vredne za gospoda govornika in bržkone za celo zbornico. Kajti, če se je včeraj pobijala celo avtoriteta Miklošičeva, ne morem si misliti, da bi moja zasobna misel imela kaj pomena in važnosti. (Dobro! Prav dobro. Z desnice). Ali toliko lahko povem: jaz sem doma drugje v dvojezični deželi in živel sem doslej največ v njej, potem sem kasneje zopet drugje v dvojezični deželi delj časa služil in spominjam se iz svoje mladosti prav dobro, da se je uporabnost česko-slovenskega jezika mnogo sodila skoro tako, kakor je včeraj o slovenskem jeziku govoril štajerski poslanec. (Čujte! Čujte! Z desnice). Danes se ne govori več tako, in četudi je res, da se ta dva jezika drug od drugega po pomenu razlikujeta, četudi mi je znano, da se česki jezik po sodiščih rabi uže veliko delj časa in bolj neprenehoma (Tako je! Z desnice), negoli slovenski jezik, ker n. pr. uže apelacijska instrukcija iz leta 1644. ustanavlja, da je reševati v jeziku vloge, torej isto načelo, katerega se tudi denašnji dan držimo, — če je tudi vse to res, vender z druge strani vprašam: Kaj pa se zgodi, in kaj si gospod poslanec misli o slovenskem jeziku? Ali naj vlada prezira te mnoge tisočine Slovencev, ki večidel prebivajo, kolikor meni znano, zdržema po pokrajinah, — ali naj se brani, da bi ž njimi občevala v njihovem jeziku, zato, ker imajo nekaj nemških in laških besed, ki jih med seboj rabijo? (Prav dobro! Z desnice). To bi pač bila čisto nepravilna posledica in ugajala ne bi niti potrebi prebivalstva, niti, kakor sem preje namignil, državnemu osnovnemu zakonu. (Dobro! Dobro! z desnice.) Sploh se — prosim pa, da me zaradi tega nimate za Beočana — vladi, uradni osebi, ministru ni dokaj treba vprašati, koliko je jezik vreden v kulturnem in literarnem pogledu. Prav interesantno je to vprašanje, in kadar nisem imel drugega dela, bavil sem se jaz ž njim uže prav veliko (Veselost na desni), kakor gotovo tudi vsakdo izmed Vas; toda če je treba nameščati v službe, tedaj je treba v čislih imeti potrebo in pravo. (Odobranje na desnici.)“ — Toliko iz ministrovega govora. V isti seji je govoril o slovenskem uradovanju tudi goriški poslanec dr. vit. Tonkli; zavrnil je hvalevredno napade na slovenščino, a ob enem tudi razložil zapreke, ki se v Primorji stavijo po robu izvrševanju enakopravnosti in slovenskemu uradovanju v pravosodji. —

